

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 4.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Рік I.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ

місячно 120.000 до кінця року 240.000.
В Америці річно 3 долари.

АДРЕСА:

„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ

місячно рівновартість 8 кр. ч.ч.
одно число 1 кр.

Підвижка залізничної тарифи.

Польські часописи доносять, що від 1. грудня тарифа особова буде знова підвищена о 100 відсотків.

Грізне положення Німеччини.

Райхсвера жадає уступлення Штреземана і отворення національного правительства. Штреземан тратить опертя шораз більше. Німецькі аграрії і народня баварська партія проти нього. Націоналісти хотять його усунути силою, як не уступить добровільно. Націоналісти домагаються аби уряд баварського диктатора Кара поширився на цілу Німеччину. Як се станеться має бути виповіджена війна Франції. У Франції з того приводу велике занепокоєння. На кожний випадок ситуація грізна. Бо націоналістична диктатура в Німеччині се для Франції причина до отвертого виступу і війни.

В імені Річпосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної Прокуратурі, що зміст часописи „Новий Час“ число 2 з дня 1. листопада 1923. в артикулі під заголовком: 1) „В п'яту річницю“ в цілости. 2) „В п'яті роковини“ в цілости. 3) „Нижній день“ в цілости. 4) Емблемат на стороні третій. 5) „Як Німці себе шанують?“ останній зміст. 6) „Вірити і ділати“ в уступах від слів: Скільки ти один до кінця артикулу. 7) „Останні вісти“ в уступах від слів: Як бачимо до кінця артикулу. 8) „Сон“ від слів: Ішов такий веселий до кінця містить в собі ество ад 1, 3, 4, 6, 7, 8. злочину з § 65 а) з. к. ад 2, виступку з § 315 з. к. ад 5, виступку з §§ 312 і 305 з. к. узнав доконану в дни 29. жовтня 1923. конфіскації за оправдану і зарядив знищення цілого накладу видав по думці § 493. п. к. заборону дальшого розширювання того друкованого письма. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки передвиджені в § 21 зак. друк. з дня 17. XII. 1862. Д. II. д. Ч. б. з 1863. а іменно засудження за пвреступство на гривню до 400 мкп. Львів, дня 13. жовтня 1923. (Підпис нечиткий).

Диктатори своїх країн.

ВОЛОДИМИР ЛЕНІН

Росія.

Від часів більшовицького перевороту в Росії, 1917 р. настала в Європі мода на диктаторів.

Володимир Ленін (колись Ульянов) зі своїми товаришами Троцьким, Луначарським, Зіновєвом і другими захопив власть від Керенського в свої руки і до нині править Росією. Не помогли великі і сильні повстання царських генералів і інтервенція Антанті. Большевики задержалися при кермі, завдяки своїй безоглядності й рішучості. А душею їх був і є голова народніх комісарів-Ленін.

Примір з Леніна взяв собі Беніто Муссоліні. Він як добрий італійський патріот, бачив, що партійні сварки і нездарність уряду доведуть Італію до руїни. Тому організував закон фашистів і з ними силою вдерся до Риму та захопив власть у свої руки. Король радо погодився на все. Муссоліні порозганяв міністрів і сам зложив новий кабінет.

Тепер він приказує цілій Італії, але це їй виходить на добре, бо ліпше одна голова мудра, як десять дурних.

Б. МУССОЛІНІ

Італія.

Пани б'ються...

Хоч гірше, та інше — так кажуть наші люди, коли їм терпію не стає; хоч коміть головою, аби лиш не так, як тепер...

Але так починають думати не тільки в нас. Мов в пропасниці кидається ціла велика Німеччина, чекаючи ратунку від комуністів чи монархістів, все одно, аби лиш вийти з теперішнього положення. А це положення дійсно страшне. Життя коштує три рази стільки, як навіть перед війною. В Рурській області, в найбагатшій кутку Європи — голод; в містах безробіття, замкнені фабрики, перед крамницями знов довжезні хвости бідаків, що хочуть щось дістати за марних пару мільярдів; в Гамбургу, Ляйпцігу, Аахені і в многих інших цвітучих колись містах — барикади, вуличні бої, руїна і смерть.

Держава, колись пострах союзників — розпадається. Над Рейном — банди перекінчиків, підкуплені французьким золотом хочуть відірвати край від Німеччини. Баварці збираються машерувати на Берлін, щоби посадити там цесаря. В Саксонії з тяжкою бідою вдалося здавити большевицьке повстання.

Що буде далі? — Відповідь на це дадуть найближчі дні. Англія скликає міжнародний з'їзд знавців від фінансових справ, щоби розслідити фінансово-економічне положення німецького довжника і його платничу здібність. В сім з'їзді (що радитиме об'їк репараційної комісії) братимуть участь опріч колишніх союзників ще Німеччина і Америка, яка разом з Англією хоче допровадити до перегляду економічної частини версальського договору і до зменшення тягару, що несе Німеччина. Франція дала також свою згоду на сю конференцію, лише з застереженням: щоби і вовк був ситий і коза ціла. Можна, мовляв, побалакати про німецькі довги та про те, як їх сплачувати, але платити Німеччина мусить і то ані сотика менше, як того собі бажає Поанкаре. Плати, хоч кров з носа! — така програма героїчної Франції, якій удалося перемогти Німців лиш з допомогою Англії, Бельгії і американського золота і танків та африканських людодів. Чи англо-саксонським державам, яким вже боком вилазить очайдушній милітаризм Франції (в Англії шириться страшенно безробіття через упадок Німеччини і через французьку конкуренцію), удасться переперти свою програму? Чи знов доведеться покоритися волі всесильного Поанкаре? Від сього залежить доля Європи. Бо коли знов перемаже По-

анкаре, не тільки Німеччина, але і усі сусідні країни полетять в провалліс господарського і політичного хаосу, з якого ще ніхто не найшов виходу.

Чи сей хаос буде червоний чи білий — не знати. Покищо праві партії в Німеччині більш сильні, завзяті й задикуваті. В їх руках загально-державний уряд, в їх руках Баварія, вони не завагалися розтощошити саксонських комуністів, вони виступають отверто в Сх. Пруссії і скрізь готуються до перевороту. Не можна того самого сказати про лівих. Соціал-демократія хилиться куди вітер віє, тримаючи в Берліні з буржуазією, в Ляйпцігу — з комуністами, то знов кидаючи одних і других (в Берліні вони виступили з коаліційного уряду, в Саксонії відсахнулися від комуні), бо одні для неї за праві, а другі знов за ліві. Як кожда партія середини тримає вона все з сильнішим, хоч і робить йому опозицію, а властиво плутається всім під ногами, не даючи приступити до жадного рішучого кроку. Життя переходить вже над нею до денного порядку. В силу знов вбиваються комуністи, але й вони не зраджують великої охоти до газардової політики, до політики „або-або“. Баварія плянує монархічний переворот, а комуністи сидять тихо. В Саксонії державне військо („райхсвера“) розігнала на чотири вітри шлій соціалістично-комуністичний уряд, комуністи й се прийняли лиш паперовими протестами. Здається вони не мають людей, а зброєю в руки вложить їм хіба лиш розпач.

Чи се значить, що большевиць-

кий переворот в Німеччині неможливий? Чому ні, можливий, але зробити його потрафлять лише або Поанкаре, або Радек. Один, коли йому вдасться своєю облудною політикою пхнути німецькі маси до розпучливих вчинків, другий — коли йому удасться опанувати маси, які не матимуть нічого до страчення. Тоді, коли Німеччина впаде жертвою горожанської війни, коли в Європі знов зачне смердіти падлиною, — оттоді знов зявиться на нашій овиді московський яструб. А до того часу Росія певно сидіти не тихо. Хоч приготування з її сторони вже робляться. Герр Копп з Москви обїзджає вже західний фронт і всюди робить, що йому треба: Ригу застрашує, Ковно мобілізує, з Румунією заграває, аби не помагала противникам Росії, а Польщу на Східну Пруссію (на „юнкрів“) нацьковує і жадає вільного перевозу „збіжа“ для бідних німецьких товаришів, якими і в сні журиться совітський уряд.

Все висить на волоску і кождої хвилини може розпочатися кривавий танець. Не матимемо що оплакувати, бо не маємо нічого до страчення. Не будемо мусіли плакати за расм, коли нас з нього виженуть, бо в раю не живемо. Але одно мусимо пам'ятати: що не сміємо дати себе використати ніодній ворожій нам силі, між якими готово прийти до порахунку. Досить витягали ми вже з печи каштанів для інших. Досить усміхалися вже до нас наші вороги, коли їм доводилось скрутно. Але се лиш на те, аби потім нас за чуба ще міцніше взяти. Не повторюймо старих помилок і пильнуймо лише своєї шкіри.

Гріб із перед 3.000 літ.

В китайській провінції Гонан зроблено недавно велике і незвичайно цікаве відкриття.

Один китайський мужик копав студню. В глибині кілька стін натрафив на склеплене гробівця, в якому знайдено понад сотку всяких посудів різьблених з бронзи. Декотрі з них прикрашені золотом і дорогими каміннями. В посудинах

містилися дорожності із золота, яспісу (рід дорогого каміння) і перел. Вартість того скарбу переходить 3 мільйони франків, але його наукова вартість далеко більша.

Гробовець походить з часів королівської родини Чау, що панувала від 1122 до 256 року перед уродженням Христа.

Лист з Волки.

Шановні редактори!

Посидаємо Вам 130.000 Мкп. і прохаємо вислати нам Ваш часопис „Новий Час“.

Зібрались хлопці і зложили пару сот марок на пренумерованне

„Селянської Долі“. Йдемо до Володимира здати на почту гроші. Заходимо по дорозі до книгарні купити число часопису і узнати ціну.

- Конфіскована — чуємо там.
- А „Жало“ — питаємо.
- Теж — відповідають.

— От таке, а як же буде?

Оповідасмо і радимося яку передплатити.

— Досвіттю Зорю!? Дзвона?!

— Е, се такі... їх без передплати лежать стоси по громадах, певно для роздавання панам солтисам. Хтось же за них платить, не нам грішним про те відати, бо даром же їх не прислали. А часописи нічого, добре світять, добре і дзвонять про все, навіть про чуда в Києві. Ні, тих не будемо передплачувати. Але якіж? Так то, як убогому женитися — то і ніч мала.

— Гарний часопис „Новий Час“ начав виходити у Львові, на днях — кажуть нам і подають оповіщення.

Прохасмо номер Нового Часу.

— Нема. Був, та розібрали.

В оповіщенні хвалять. Ну та тому, трудно вірити: „кожда диска свій хвіст хвалить“.

Нас запевнюють, що на самім ділі гарний часопис. Віримо. Надіємось, що пан (як його звати?) той, що в книгарні „Відбудови“ не одурить нас. Ограничуємось оповіщенням і запевненнями добродія в книгарні і замовляємо Ваш часопис, посилаючи гроші.

Обіцяємо прислати незабаром передплату до кінця року.

Просимо не відмовити.

Гурток молодих хлопців Цуцніва на Волині.

зачету та самого масткового податку треба вносити відклики через оціночні комісії до відкличних комісій. Відклики проти неправильного виміру зачету вносяться до 14 днів, а проти такого виміру самого податку в протягу 30 днів, числячи від дня доручення наказу. Колиби по довершенім вимірі майно знищилося зовсім або стратилоби щонайменше 1/5 часть своєї вартости, тоді на представлення пошкодованого платника, яке треба внести на протязі 60-и днів від дня випадку, що знищив майно, може скарбова влада відписати цілковито або частинно зменшити виміреній мастковий податок.

В разі не заплачення податку в назначених речинцях стягатиметься кара за проволоку у висоті 1% місячно разом з високими доволі егзекуційними коштами. За непредложенне в своїм часі зізнання визначена кара до 1000 золотих франків, а за неправдиві масткові зізнання підпадає зізнаючий платник карі у висоті до 20 разів більшої суми від тої, яку мавби заплатити на основі вірних масткових зізнань. Для стягання виміреного податку може міністр скарбу обтяжити недвижимо майно платника.

Ось так менше більше виглядає ця нова державна данина, з якою нам треба дуже конечно зазнайомитися!

Смерть Бонар Лью.

На днях помер бувший англійський президент міністрів Бонар Лью. Головою англійського уряду став він після уступлення славного Льюїда Джорджа. Сі оба державні мужі провадили окрему політику. Льюїд Джордж мішався до всіх важних справ в Європі та тим способом не допускав до ніяких конфліктів, а старався за всяку ціну удержати мир і довести до господарської відбудови Європи. Бонар Лью знова не мішався до сїх

справ і був тої думки, що краще для Англії буде до сїх справ не мішатися. Та дальші події виказали помилковість політики Бонар Лью. Бо як довго був при владі Льюїд Джордж, так довго не показувала Франція своїх рогів, а як тільки настав Бонар Лью Франція заняла сейчас велику часть Німеччини, довела до розбиття Німців та спричинила відносини, серед яких ми живемо і які готові кожної хвили викликати нову європейську пожежу.

Свіжа данина.

(Мастковий податок.)

[Докінченне]

Справами сего податку займається скарбова палата відносно мастку осіб правних, а місцеві оціночні комісії відносно мастку інчих платників. Масткові зізнання треба вносити на окремих формулярах до 31. січня 1924 р. Особи правні подають такі зізнання до скарбової палати а всі інчі особи і платники до своїх громадських урядів. — Вимірений на основі зізнань податок від мастку має бути заплачений в 6-ох ратах, а то: перша в часі від 15. IV. до 15. V. 1924; друга рата в листопаді 1924; 3-а рата в червні 1925; 4-а рата в грудні 1925; 5-а рата в червні 1926; 6-а рата в грудні 1926. Заки провіриться податкові зізнання, скарбова влада буде стягати зачети. Зачети платні в поданих вище речинцях, отже перший зачет в часі від 15. IV. до 15. V. 1924 р. і про висоту цього зачету має скарбова влада повідомити платника.

Без ніякого повідомлення мають заплатити зачети вже в часі від 10. листопада до 10. грудня

1923 р. слідуєчі платники і то такі суми:

1) Хто платить податок ґрунтовий або будинковий річно в сумі від 150.000 — 600.000 мп. має заплатити до 10. грудня однократну повну квоту того податку, яка припадала на перше півріччя 1923 р.; хто платить від 600.000 — 1.000.000 мп. платить подвійну; а хто платить понад мільон податку ґрунтового або будинкового вплачує в означенім вище речинци на рахунок зачету потрійну суму припадаючої на перше півріччя 1923 р. квоти сего податку.

2) Великі промислові і торговельні підприємства вплачують подвійну, а вільні заводи, менші промислові та всі торговельні підприємства 7-ої категорії, до яких належать наші торговельні кооперативи, вплачують яко зачет одноразову суму промислового податку, яка припадала на I-е півріччя 1923 р.

Оцінку вартости майна і вимір податку довершують оціночні комісії, від оречення яких так відносно усталення вартости майна, виміру

Чи варта тримати срібні гроші?

Ціла біда тепер з грішми. Незнати, які тримати, щоби вони не втратили на вартости. Богато людей тримає срібні гроші і думає, що на тім добре виходить. А тимчасом і срібні гроші тратять на вартости і тримати їх нема ніякого інтересу. Для прикладу наведемо відношення між сріблом а золотом. І так:

В 1914 р. можна було дістати за 10 срібних корон 10 корон золотих. 1. січня 1922 р. за 18 срібних корон — 10 золотих. 1. мая 1923 р. за 10 зол. корон треба було дати 28 ср. корон, а в вересни цього року за 10 зол. корон треба заплатити вже 36 корон срібних.

Як з того видимо, срібло упадає в ціні. Тож хто тримає срібло, той тратить. Що отже робити? Замінити срібло на золото і як вже хтось хоче тримати гроші у себе то нехай тримає золото, бо воно на вартости ніколи не втратить.

Шаріть „Новий Час“!

По той бік греблі.

Відносини на Великій Україні.

Школа. Церква. Військо. Театр.

Від одного визначного нашого громадянина, д-ра Л., який того місяця приїхав з Києва, довідуємося багато цікавих речей про життя і відносини на Великій Україні.

Др. Л. пробув на Наддніпрянщині цілих чотири роки і м.в. нагледу за той час добре всьому придивитися.

На питання, чи справді на Україні все українізується, відповідає:

— Так! Правда. Українською стає школа, церква, державні установи, зверхній вигляд міста, навіть у поспішних часах військо.

— Яка причина тому? Чи справді московські большевики стали щирими приятелями України?

— То ні! Причина лежить у тім, що большевики мусять числитися з українським селянином, бо він з дня на день стає більше свідомий. Вони потребують села для виживлення міста і мусять в д. нього дістати збіжжя. А збіжжя легше зібрати, говорячи до селян по українськи.

Друга причина українізації, це охота зднати собі Українців поза границями. Вони знають як живеться українському народові в Галичині, Волині, Подляшю, Полісся та

Холмщині і хочуть його добре до себе настроїти.

Школа.

Возмім першу школу. По всій Великій Україні, по селах, місточках і містах школи майже всі українські. Денеде по більших містах є школи російські, але вони вимикають. Місточка і села майже всі вже мають рідну школу. Це відноситься до нижчих, середніх і високих шкіл — університетів і академій. Хоч, нігде правди діти, по університетах на 100 студентів — 70 жидів. Але воно через те, що багато Українців учиться за границею. Всеж таки, як би воно не було, українське шкільництво стоїть уже сильно, хоч большевики ще декуди стараються йому бодай трохи пошкодити. Прикладом: Одна київська гімназія дуже гарно розвинулася. На її чолі стояв директор — Українець, що виховував молодь у патріотичнім дусі. Це не дуже подобалось большевикам і вони не казали приймати учнів з тої гімназії на університет — мовляв — там не було комуністичного гуртка. Але це випадки, які не мають більшого значіння.

Церква.

Попри школу велику роль відіграє в життю нашого народу церква. До війни вона була російська і чужа для нас. Попи, здебільша,

були тільки шпіонами царського уряду. Тепер уже того нема. На місце давньої царської — витвогилось на Україні аж три церкви. Перша автокефальна, самостійна українська церква. Вона завела богослуження в рідній мові і та має найбільше прихильників. На її чолі стоїть митрополит Лепківський і єпископ Чехівський (бувш. міністер У. Н. Р.). Оба вони перебувають у Києві. Українська Автокеф. Церква має в Києві Софійський і Андріївський Собор та кілька менших церков. Печерська Лавра ще на половину московська, але й вона незадовго перейде в її заряд.

На провінції більша часть парохій також уже українські.

Друга церква це т. зв. Тихонівська. Та церква признає патріарха Тихона і є продовженням давньої царської. Її вплив поки що ще досить значний. Вона об'єднує всіх Москалів на Україні і запаморочених Українців. Але з дня на день вона тратить ґрунт, на користь Української Автокеф. Церкви.

Третя і найслабша — це Жива Церква. Її створили большевики тоді, коли тримали патріарха Тихона в тюрмі. Та церква служить тепер так большевикам, як давня православна служила царському уряду. Попи Живої Церкви по більшій частині на услугах черезвычайки.

О. Д.

До Києва.

(Споми́н.)

Ввечері 18. листопада 1918 р. в кілька годин після розгрому московських, старшинських отрядів під Мотовилівкою, 2-га сотня дійшла до останньої залізничної будки перед станцією Васильків. Туди також небаром стягнулися декотрі чети інших сотень полку Січових Стрільців. Друга сотня виставила варти і полеві сторожі і ждала на дальший наказ. Відступаючих в панічному страху російських офіцерів не можна було переслідувати ізза темноти і тому, що вони тікали, — що конем би їх не нагнав.

Коло 8-ої години попри будку перейхав наш, імпровізований броневий потяг і подався обережно на ст. Васильків. Може в пів години за ним підїхав і другий потяг до будки. То був потяг 2-ої сотні, яким вона виїхала з Білої Церкви і на ній були річі всіх стрільців,

сотенна канцелярія, обоз, а що найголовніше під сью хвилю для нас, — сотенна кухня.

В різних моментах стрілецького життя, різні річі його веселять, ободряють і підносять його духа. Та бувають знова хвилі, коли кухня бере рішучий верх над всім інчим. Так було й тепер. Стрілецьке серце росло і раділо побідою над „золотопагонниками“ але все чогось якби не доставало. І вітер будьтоби холодніший був і нічна пітьма темніша як звичайно. Аж поява кухні все те усунула як чарівною паличкою. Стрілецькі лиця знову зачали безжурно всміхатися. Заговоріла розмова і посипались жарти. І вітер будьтоби став не такий холодний і ніч стала ясніша.

А кухня, приміщена на одній з платформ, виглядала імпазантно. Величезний її котел бухав клубами, густої сирі хмари, переповненої запахом сала та мяса.

— Перша чета по вечеру. Ставати по двох, бо інакше вечері не видам! — енергічно командував сотенний справник Грицьків. Хлоп-

ці знали, що з ним жартів нема, знали, що в його все мусять бути по військовому і в найбільшій порядку. За хвилю „шміраки“ великими хохлями наливали стрільцям в казанки горячої юшки, а четовий роздавав хліб.

По вечері сотня одержала наказ сідати в вагони. Охоронну службу переняла котрась з інших сотень. Ми були приготівані знову виїхати вперед як звичайно, та цим разом сталося інакше. Попереду нас вислано на ст. Васильків першу сотню, а ми щойно рано опинилися на згаданій станції. Перед пол. прибув туди і Гайдамацький Кіш з Козятина, чому ми були дуже раді.

Година плила за годиною, а сотня все ще сиділа в вагонах. Про те, де опинилися золотопагонники, ніхто не знав, хочай кождий сподївався, що з ними незадовго прийде́ться нам знову зустрітись. Сидячи в вагонах, стрільці чистили зброю, набої, дехто читав книжку, інчий слухав веселих оповідань „з цивіля“, бунчужного першої чети Клубка.

Військо.

Підпорюю большевицької влади є большевицька армія. Вона, наскільки я бачив, добре одягнена і знаменито вишколена. Дисципліна дуже остра. Завці кажуть, що більша як за царських часів. Але до війни покищо не дуже приспособлена бо не має достаточного технічного вивіду. Та Американці, Англії і Німці, подбають і про те, як большевики заплатять. Комуністи у війську дуже мало. Армію тримає дисципліна і чрезвычайка.

Що до українізації армії, то вона стоїть найгірше. До тепер українізовано дві дивізії, а при моїм від'їзді мали українізувати 45 дивізію.

Театр.

Театрів на Україні дуже багато. Але найбільшу славу має театр Лесь Курбаса, що грає постійно в Києві, в „Шевченківському Театрі“, на Фундуклеївській вулиці. Лесь Курбас, Галичанин, перебуває від кількох літ на Наддніпрянщині і дуже вславився своїми виставами. Він їздив минулого року зі своїм театром до Москви і мав там незвичайний успіх.

Російські газети приїмали згідно, що це найліпший театр на цілу Україну, але й на цілу радянську Росію. Видно, що ми Українці, не тільки можемо дорівняти другим народам, але й перевищити їх. Треба до того тільки сильної волі і охоти.

Крім театру Лесь Курбаса, що має три відділи і триста акторів,

грають ще інші українські театри в Києві.

Що до опери й оперетки то вона в Києві ще московська. В Харкові вже українізується, а в Києві має українізуватися. Найвизначніші наші письменники перекладають тепер багато опер на українське.

Такто під напором свідомости Українців Москві-большевики мусять дати все те, що кожному культурному народови належиться.

Пам'ятник Шевченкові в Києві.

„Вісти“ (ч. 130) доносять, що київський Губвиконком постановив збудувати пам'ятник Шевченкові.

Фінансові інституції на допомогу українській культурі.

„Вісти“ доносять, що Українбанк прийняв патронат над капелею „Думка“ і щедро асигнував їй допомогу 10.000 золотих карбованців. Окрім того управа Українбанку вирішила вступити в члени акційного Товариства „Український Театр на Слобожанщині“, що закладається в Харкові, та бути в числі його фундаторів.

Від Редакції: Придніпрянські кооперативи, фінансові та економічні товариства поклали величезні заслуги при поширюванні та удержуванні українських рідних шкіл. Завдяки тому національна свідомість поширялася дуже скоро та причинилася до того, що большевики мусять змінити вороже становище до українського шкільництва і взагалі настала т. зв. ера українізації.

— Тепер, як бачимо, фінансові організації тоюж опікою огортають також ті інституції, що несуть культуру між широкі маси.

Наші кооперативи, фінансові та економічні інституції в Галичині і взагалі на українських землях під Польщею повинні піти за гарним приміром свого придніпрянського брата та матеріально піддержувати свою „Рідну Школу“, свій театр і другі культурні та гуманітарні інституції“.

Частинна мобілізація.

„Красная Газета“ (ч. 237) оголошує частинну мобілізацію обов'язаних до війська, а уроджених в роках 1901, 1900, 1899 і 1898 для відбуття військових вправ та річників 1902 і 1903 для допризвних вправ т. зв. „всеобуча“. Наука двох останніх допризвних річників малаб обіймати лише 240 годин.

Що робить славний український партизан Тютюнник?

Славний український партизан Юрко Тютюнник, який враз з генералом Павленком наляв большевикам чимало горячого сала за шию, перейшов з цілим своїм штабом до большевиків. Він був і під Поляками і під Румунами та бачив на власні очі, як тут живеться українському народови. Він не міг довше дивитися на нищення українських шкіл, на замикання читалень, на колонізацію українських земель Мазурами і взагалі на руйнування цілого українського життя. І з хви-

На стайці тимчасом кипіло життя, наче в муравлиську. Вправді нових транспортів з військом приходило мало, але приходили все нові ешелони з харчами, набоями і зброєю. В стайціному будинку, де примістився штаб полку Січових Стрільців — наче на відпусті. Одні входять, другі виходять і спінним кроком віддаляються до праці. Від часу до часу заїде перед штаб кінний післанець, заїде до середини і за хвилю знову гряне вітром з новим наказом. Дивлячись на те, ставало чудно, де нараз стільки тих кінних післанців набралось, бо в нас в Білій Церкві їх і не видно було. Звідкіля вони приїжджають та куди і з чим вертають. Бувало й таке, що перед стайцю заїде селянська підвода, з неї висіде двох трох селян в кожухах і подібно як кінні післанці, вони також заходять до штабу й незадовго бистро віддаляються.

Дивлячись на те все, на ту метушню, суматоху а заразом й енергію штабу, мимоволі будилося якесь почування гордості в кож-

дому стрільцеві. Сеж працював наш штаб, сеж працювали наші команди, в яких руках тепер збіглися всі нитки великанської акції на цілій Україні. Від їх праці, розуміння і сприту залежало, чи ми дійдемо до Києва взагалі, чи маси українського селянства підуть за нами і допоможуть нам у боротьбі з чорною сотнею.

Побіч вісток з Києва, про те що гетьман арештований російською офіційною як також про те, що на Лівобережжю виступив проти золотопагонників запорізький корпус Болбачана і що ціла Україна повстала на боротьбу з карательниками, много приходило вістей про бої в Галичині. А стрільці тими відомостями навіть дуже цікавилися. Й не диво, вони ж були дітьми цієї вічно забагненої кровю їхніх батьків, дідів та прадідів землі, яка вже кількатор літ просвітку не бачила. Вісти з Галичини, були потішаючі. Говорено загально між стрільцями, що в Галичині в протяг кількох днів повстала величезна і добре зорганізована армія,

що до цієї армії вступило все що тільки здібне носити кріса. Про Львів говорено, що він туй туй цілий буде в українських руках. Все те викликало серед стрільців не тільки радість, але певного рода завзяте і ентузіазм та охоту і собі доказати діла, якеб рівналося подвигам героїської галицької армії.

— Наша галицька армія займе Львів стане над Сяном а ми тут назначимо від Росії границі і злучаться всі українські землі в одну державу — говорили і толкували між собою стрільці. Прислухаючись їхнім балачкам, їхнім плянам і надіям і мріям про будучність Соборної України, серце росло на радощах.

Сполудня тогож дня т. є 19. падолиста, рознеслась чутка, що доколичні села масово повстають і самі організують військові частини, щоб добути Київ. Але ці вістки як показалося були дещо пересаджені.

Під вечір ми все ще сиділи в вагонах і не знали, чого нас властиво нікуди не посилають. Нам

лею, коли большевики зачали ставитися прихильно до української справи, він перейшов на їх бік. На його думку тепер нема вже ніякої причини виступати Українцям проти Радянської України, бо лише тут може свobodно розвиватися українська наука і культура, яку так завзято нищать і Поляки і Румуни. Тепер Тютюнник займає в радянським уряді високе становище.

З ВИДІВ КИЇВА.

Пам'ятник Б. Хмельницького на Софійській площі.

відомо було, що під Київ нікого не відправлено, бо все стояло як і ранше на ст. Васильків та й чудно якось ставало, що гетьманці нас не турбують та оставляють у мирі. Зрештою для кожного стрільця 201 сотні булоб не зрозумілою річю, колиб дeneбудь була яка робота, а їх туди не послали. І стрільці ждали, ждали нетерпеливо що от от прийде наказ і ми рушимо під Золотоверхий, з надією в скорому часі на його мурах завісити блакитно-жовтий прапор з тризубом. Та надії наші не сповнялися. Вже дехто зі стрільців поклався спати, не могучи діждатися бажаного наказу.

Могло бути коло одинадцятій години в ночі Я також думав піти спати, коли з'явився післанець зі штабу полку і сказав, що підполк. Мельник, наказав мені явитися в нього. За кілька хвиль я вже був у штабі.

Біля карти, розложеної на столі сидів нач. штабу полку, а від тепер нач. штабу армії, що мала здобути Київ — Андрій Мельник.

Анархія в Німеччині.

Урядові телеграми доносять з Берліна про нові заворушення і грабування склепів. В Шарльотенбургу граблено ідучих автами, авта порозкрадано. У всіх дільницях міста

повторювалися грабування склепів і гекарень. Населенне схвильоване, люде виходячи з хати не беруть зі собою ані годинників ані грошей.

Жидівські погроми в Німеччині.

Доносять з Берліна, що другий день тривають грабування жидівських склепів і помешкань.

Перед монархістичним переворотом.

Берлін. Революційні приготування правих кругів пішли так далеко, що треба надіятися на днях

перевороту. На чолі нового уряду стане Людендорф.

Не можна бабі Палажці вдержатися на селі!

Читач пригадує собі образ українського Тартюфа — баби Палажки? — Той баби Палажки, якій за лихими сусідами ніяк не можна було вдержатися на селі. — І що я людям заподіяла? — репетує баба Палажка — сижу собі в хаті тишком-нишком та Богу молюся. Моя стежка тільки од хати до церкви. Я ніколи не зачепила й малої дитини, за всіх молюся Богу, ще і Параску, стару суку, поминаю в молитвах, та всіх сусідів, а вони за те підняли на мене всю громаду. Тепер всі люди на селі чогось визвірилися на мене, збунтували проти мене весь мій рід... Вся рідня мене клене, товче, як жиди Гамана, вже на силу душа моя держиться в тілі...

В подібній ситуації ображеної непорочної Зузанни олинилася й трудовицька Палажка з своїм органом „Ділом“. Чи ж вона не була взором патріотизму? Чи ж вона не представляла так гідно нарід? Чи ж редактори „Діла“ не поношували по десять пар штанів, приючи над перекладами витинків з польської преси? — А за се все така напасть! І від Гром. Голосу і від Нов. Часу і від Заграві! І за що? — за якусь там захоронку якогось Мих. Голубця! — Щож дивного, що трудовицька Палажка аж пиниться та лає нікчемних напастників. І підлі вони і бандити, неморальні, і Вільгельма Вишиваного коронувати хотіли, і Скоропадському на бунчук всім коням хвости повисмикували, і до Стрільців підлещувалися, і фанфарони вони, і егоїсти, і на „Діло“ навіть соти:а ніколи не дали! — роскричалася мов правдива Палажка, що свого ворога запеклого — Параску славилася: „і сяка вона й така, і носата, і зубата, і горлата, і задріпана, і лиса, ще й до того відьма!“

Міцно лається трудовицька Зузанна, але справедливо! Бо й справді, і що воно таке та Зузанна зробила, що на неї сусіди визвірилися? Як її тиху та побожну обвинувачувати в якихсь капостях? — І щож тут дивного, що вона тепер сердиться, мовби їй пес ковбасу зів? — Бо тут не о ковбасу тде, а о партію! А з неї один член за другим тікає до тих „загравістів“ та „новочасників“. — Або її преса! Що то за добрі часи колись були! Можна було хоч Марка Вовчка замість вступних статей друкувати або фейлстони Зорі: читали, бо одинока „народня“ газета була. А як з'явилися всі ці — „Заграві“ та „Часи“, „Слова“ та „Прапори“, то всі як на команду від „Діла“ відвернулися, а навіть пані Лехова відгрожується, що перестане брати, хиба що її від тру-

На його лиці не завважав я ні найменшого зденервовання. Навпаки його лице було кам'яно спокійне, з виразом тої самовпевности, яка навіть у найбільш критичних ситуаціях Мельника ніколи не покидала.

— Ваша сотня за пів години відіде на ст. Глеваху, де вивантажиться. Звідтам дві чети під вашою командою відійдуть до с. Вита Поштова, а одна чета до с. Янкович. — В Виті Поштовій вже стоїть кінна сотня сот. Козиразірки. По прибуттю на місце повідомите мене і накажете провести телефонічну лінію до штабу полку.

За пів години потяг рушив у сторону ст. Глевахи. Стрільці були готові кожної хвилі висідати, бо вагони за три дні вже навкучили їм. Стрільці не привик до такого малого простору, як потяг.

(Докінчення буде.)

довицької партії до сенату виберуть. — Або знов Волинь! Як вже коло тих темних Дулібів ходили, возилися з ними як кіт з оселедцем, як притягали до „народної“ партії! — Так ні, і тут сі прокляті шкідники розбили шлу справу, ще й до того допровадили, що двох Волинських послів, які для добра неньки України себе до трудовицької партії зятягнути дали, виступили з неї. Чи сеж не пекольна робота?

Або отсі дурні нарікання на льояльність! Що то мені за льояльність?! Аджеж трудовики казали їм, отим що тепер Михайла Голубця якогось звеличують, як раз пять літ тому. „любі мої, боїмося, що вас перевишають, але як буде ваша горою, пам'ятайте, що ми з вами“. Шож ми винні, що тепер хто інчий горою? Треба бути не фанфароном, а реальним політиком. Був синьо-жовтий прапор, були ми самостійники, тепер — автономісти, а замас червоний — мій Боже мильний — таж там є більшість нашого народу... І ще сею автономією під ніс тичуть! Миж самі в неї не віримо, се лиш так, а зрештою — не корито ходить до свиней, а свині до корита. Так було за небіжки монархії, так є й тепер. Се лиш нікчемники можуть не знати, що ліпше нині горобець, як завтра голубець. Треба вести реальну політику!

А крім того, чиж ми не були льояльні до наших напастників? Таж власне трудовики хотіли погодитися з усіма. Таж як трудовики лапали Загравистів до своєї партії в квітні сего року, захвалюючи її як жид на ярмарку лису кобилу без хвоста і без зубів, і шож? — Думаєте хтось з них пішов, або прийняв запросини писати в „Ділі“? Ані оден! Ну тай мусіли зістати самі, се значить: тягни кобило хоч тобі й не мило! Але якжеж можна з сього гдузувати? Сеж посвята!

Зрештою, як гора не йде до Магомета, то Магомет іде до гори: пробували трудовики піти і до фанфаронів. Але чи ті на них звернули увагу? Чому напр. не запросили до себе нового шеф-редактора „Діла“, сю виїмкову публіцистичну і дипломатичну силу європейської слави? Скористали би з його таланту, а може й з ошадностий, які поробив на вірній службі Петлюрі його колишній посол. Не хотіли? І не треба, підуть фунти й долари на „народню“ пресу... Але як жеж на сих бандитів за се не гніватися? Або як має не злоститися другий редактор народного дневника, бувший редактор Шляхів? Чи він не пропонував зі сто разів свої послуги фанфаронам на

редактора „Літ.-Наук. Вістника“? Чи не пропонував стрільцям своє видавництво Шляхів? Злі язики кажуть, що се видавництво було стрілецьке, а його стало лиш, як всі стрільці дісталися в полон..

Бігме неправда! Як міг зробити щось подібне колишній редактор Шляхів? — Таж він ходить як лин по дну, живе тихо без плюскоту в своїй хаті, що офірувало йому за патріотичні заслуги товариство Бесіда, ніколи ні про кого злого слова не скаже, хіба лиш по за очі, а до інтриг та пліток від уродження має непобориму відразу. Отже коли пропонував фанфаронам своє редакторство, то лише з ідейних мотивів. Вони не згодилися? — нехай, але як на сю публіку за се не обуритися? Бо чиж можна було найти ліпшого редактора?

Бо інші громадської карності не знають. А наш редактор, хоч завистники і звать його неуком має стільки гадок, що пес стежок, а ніколи з ними не виривається. Бо знає, що з громадою не зачіпайся, що громада по разі плюне, то ідного втопить. От був він напр. все за тим, щоби до польського союму вибирати, ще коли край цілий стояв за активним бойкотом. Навіть промову відповідну на комітеті виголосив, а як прийшло до голосування, так голосував проти виборів. Брак цивільної відваги? — скажуть наші фанфарони, а я скажу — партійна карність: як треба, то сам собі в вічі наплюй! Або як реїгнував з головного редакторства. Думаєте знов, не витримав кампанії проте себе? Нічого подібного! Просто не був такий амбітний. Хто дуже амбітний, найломить головою мур, він пролізе й через ґівір. Або чи не виступав гідно проти москвофілів а навіть проти польських старшин? Правда, потім їх в своїй газеті перепрошував, але се лиш тому, що має лагідну вдачу і душу незлобну. Кажуть, що не мало ніякого напрямку за його редагування „Діла“? Мало, аж кілька! Але требаж було й з

обставинами числитися. Як червоні наближались до Тернополя, висував наші редактор червону хоругву (звичайно обережно, щоб не покласти на поліцію). Як червоні притихали, писав про проєкти автономії (вже біло червоної). Но, а як жеж можна було інакше? Вовкові барана з горла не видреш. З вовком все треба пактувати, нині з одним, завтра з другим. Що знаються на тім фанфарони? Часом треба і до москвофілів на баль піти. Треба скрізь приятеля мати, бо хто перебирає, той з голоду вмирає.

Ось і тепер, чи се не запобігливість? Трапиться одне, то можна покликатися на статі про сенатора Монзі і про рекламу совітському раю в Ділі. Прийде друге — в нас шеф-редактором міністер Петлюри... Най хто скаже — що се не геніяльно? Хіба знайде на цій соборній Україні кращого і шляхотнішого представника воююча Україна? І хібаб ідучи сею дорогою ми не дійшли до чогось позитивного, як не до самостійности, то до автономії не до автономії, то до університету, або до якої іншої уступки, що висдналиб для народу деякі з трудовицьких приятелів пана Кайдана? І чи се не булаб найкраща національна політика? Таж і Gaz. Lwowska пераз Діло за його rozsądny політику хвалила.

Колиж сі прокляті фанфарони все попустили: і передплатників відбили, і перед світом знеславили, і волиняків знеохотили, і до себе не приймили, і до нас не прийшли, а що найгірше: так підкопали сдину ширю національну самостійницьку партію трудовиків, що ніхто з нею про „автономію“ і говорити не хоче, в чесноту її не вірить, а заклики до почуття „справедливости“ Вис. Союму і офірування йому „податку майна і крови“ — навіть без відповіді лишаються...

Не можна, не можна трудовицькій Палажці за тими сусідами вдержатися на селі. Просто хоч до Америки тікай!! А. О.

Вік нашої землі.

Показується, що наша земля, яка кожної весни новим нарядом старається старанно закрити — звичайно, як жінка — сліди, які полишає вік, вже собі зовсім поважна „матрона“, що числить не багато, тільки 27 мільонів літ. То число не робить на нас великого вражіння, бо ми так привикли до мільонів, але все таки то поважний вік. Означив його американський

учений Валькот на основі довголітніх студій роблених в американських горах Кордилієрах.

Інчий знова американський вчений каже, що земля ще не так скоро збирається вмирати, якби хто думав. Вона якраз в повні свого розвитку і має перед собою ще яких 30 мільонів років життя.

Юнг — Пілсудскі — Шептицькі.

До Польщі приїхав недавно англійський „дорадник“ Гльтон Юнг, який має вказати польським міністрам скарбу способи піднесення скрахованої марки. Приїзд того знаменитого акушера спричинив велику бучу серед Французів, які слушно бояться впливу Англії на Польщу, бояться, щоби Англії не взяли їм з під носа союзника, що дотепер коштував Францію грубі мільярди в твердій валюті.

От газета французька „Матен“ розкричалася із тої нагоди і пересварилася із усіма котрі спровадили Юнга до Польщі, мовляв Англія хоче знівечити вплив Франції в Польщі і захопивши в свої руки ціле економічне життя Польщі положити свою тверду руку на польську політику.

Дальше зраджує згадана газета цікаві відомости про наміри польської лівиці і правниці.

Лівиця, кажеться там, стремить до зради польсько-французької приязни і до зірвання союзу. Лівиця примилується до Англії і висуває на чоло уряду Пілсудського, за яким обстоюють робітники і демобілізовані його вояки. При по-

мочи їх і Англії Пілсудскі може захопити кождої хвили диктаторську владу в Польщі і викинути всіх Французів із армії польської і зірвати дорого окуплений союз. Щоби до того не допустити радить „Матен“ всім Полякам, які вірні остали Франції згуртуватися довкола особи генерала Шептицького, який одинокий може зорганізувати „сильний фронт народова“. Лишень такий уряд вратує Польщу і її нещасну марку від загибелі.

Так отже всі збираються до диктатури, збираються ліві партії з Пілсудским і праві хісно-п'ясти з Шептицьким, але список намічених диктатур бувби не повний колиб забули ще за одних, що рвуться до диктатури — Круліковського і Домбаля з Москви.

Але Юнг — що каже Юнг про фінанси Польщі?

Ось його слова: „Польща є дуже, дуже богата,

Штрайк.

Боже! — Як я колись, за студентських часів любив те слово!

Тільки трафилася яка нагода, байдуже — політична чи ні, зараз ішло по клясах, з уст до уст, з уха до вуха:

— Завтра штрайк!...

А як він знаменито вдавався. Всі як один приходили до школи на те, щоби вийти.

Не помагав циліндер директора парасолі сталих професорів і палички суплентів — ціла гімназія чвірками машерувала за місто на майдан і робила віче.

Виступало кілька бесідників (обовязково з довгим волосем і атеїстів) і ганьбили все що далось: Австрію, кураторію чи як там вона звалася, дирекцію і прече і прече.

Один з промовців ставав героєм дня, був у всіх на устах і заздалегідь призначувано його на голову парламентарного клубу.

Ми розходились домів і грали до полудня кічки.

На серці було ясно, любо і весело, а на душі свідомість сили.

Змінилися часи.

Я виріс зі студентського мундуру і слово, чарівне слово: штрайк, не має для мене принади. Хіба що

колись невільнички з газет зорганізуються і заштрайкують. Але то здається, неможливе, бо на місце кожного з нас чекає що найменше з п'ять докторів прав, філософії, теології чи інших редакторів і зараз занялиби його. Не дурно фризєр Курц каже, що в українців що другий то редактор.

Тому й не можу мріяти, щоб коли небудь штрайк був мені знову симпатичний.

Покищо приглядаюся штрайкам фахів, що близько стоять до редакторського: складачів, друкарів і кельнерів. Вони правильно що пару місяців відмовляються від праці і дістають зараз підвижку платні, яка є мало що більша від однорічного зарібку начального редактора.

Так буває вільний рік, аж приходить нещасливий листопад.

Листопад — *guzki miesiąc* як кажуть Поляки, то прикрий і норовистий місяць.

На той рік всі думали, що буде як у раю, а тут маєш: генеральний штрайк.

Заштрайкували всі фахи, крім трамвайовців. Навть такий гільний і незорганізований фах як гишлі, і ті не рушили носторонків.

Психольогія злочину.

Наукові дослід.

Передмова.

Я давно вже носився з думкою видати книжку на таку тему. Чому? Мене незвичайно поразило поширення злочину в теперішніх часах по цілому світі, а особливо в Малопольське всходній. По довгим досліджуванню я прийшов вже був навіть до певних висновків. І книжка була майже готова, як появився незвичайно інтересний і на основах строгої науки оброблений твір „Слова Польского“. Прочитавши його я змінив цілковито свій погляд на справу. Крім того користаючи також з цінних, устних вказівок пана зі „Слова Польского“ — за що на цьому місці складаю йому щирю подяку — я основно змінив свою працю і пускаю її отсе в світ.

I.

Чому в Малопольське всходній поширюється злочин в застрашачий спосіб?

„Кримінальна статистика всходньої Малопольськи — пише пан зі „Слова Польского“ — виказує віддавна аж по сьогоднішній день великий відсоток карних проступків проти чужої власности. Між тими

Один з них під Просвітою в Ринку викрикував:

— *Ja jestem hycel i tego się nie wstydzę. Pójdziemy na burżuazję ps'a ich i t. d.*

В вуличній боротьбі польська реакція буде мати в нім небезпечного ворога. Зкине шнурок на шию, стягне і пропало.

Кількох українських фінансистів, що сто-ли недалеко, чим скорше вицофалися в бічну вуличку хоч це до них не відносилося.

Я був згрижений.

Пошо тх штрайків!?

Десь у людей так мало патріотизму!?. Я певний, що цілу авантуру викликали Поляки, бо Українці за льояльні на таке,

Ми, як коли небудь бажали собі штрайку, то хіба безконечного штрайку поліції. Але це не можливе, бо хтож би їх тоді розганяв?!...

Може „Шльонзаки Сходу“?!...

Тяжко, бо цей тип шойно вироджується і ще не занехав мрій про автономію.

Зиз.

проступками найменше три четверті всієї кількості випадків — то самі звичайні крадіжки. А дотеперішня судово-карна практика виказала, що найменше 80% проступків, що порушують чужу власність в тій частині краю (Малопольська східня!) то греко-католики. То стан, безсумнівно дуже сумний, але теж з другої сторони зовсім зрозумілий як моральна недуга, яку переходив зглядно переходить більш менш кожний народ, що знаходиться на найпервіснішій а властиво жаднім степені вселюдської культури і руська людність під тим зглядом не може бути виїмком“.

Тільки „Слово Польське“.

Отже яка причина того первісного зглядно жадного степеня культури „ludności ruskiej“ і того

поширення злочину? Обряд — очевидна річ. То цікаве, що злочинність якимось так тісно зв'язана з греко-католицьким обрядом у Східній Галичині. Коли переглянути статистику то показується, що у Східній Галичині зовсім не трапляються злочини між Турками, Китаїцями та Японцями, а тільки у „ludności obrządku greckiego, rzymskiego, wyznania Mojżeszowego“ і т. д.

II.

Климів.

Гість: Що-о-о?! Таку суму ви жадаєте за ті фляки... Покличте мені господаря!
Кельнер: Пане Добродію, прошу лише заплатити, бо заки вернуся буде дороще.

Люди, що жили перед 15.000 роками.

В одній місцевості Франції вкопано недавно кістяки двох мушкетерів і одної жінки. По переведених дослідах учені кажуть, що ті люди жили перед 15.000 роками. Про одного з мушкетерів можна навіть сказа-

ти докладно, якою смертю він згинув. В кости його голови сторчала камінна стріла (видно таких тоді уживали), якою найправдоподібніше якийсь ворог позбавив його життя.

Ще одно оружие на чоловіка.

Мудрі люди безнастанно продумують над тим, щоб винайти страшніше оружие проти ворога на війні. А тому, що трійливі гази показалися одним із самих доцільніших способів, то в тім напрямі найбільше працюють.

І от, між іншими, професор Леніс із Нового Йорку винайшов газову мішанину тим страшнішу, що проти ньої не помагає ніяка

маска. Той газ так діє на шкіру, що на ній творяться прищі, яких не можна згоїти. Одиноким охоронним средством перед тим газом, названим „левізит“, є товщ, яким треба насмарувати шкіру.

Та тепер певно будуть собі ломати голови над тим, якби то винайти газ, для якого і товщ не бувби ніякою перешкодою.

Відозва.

Перед трема місяцями відозва-лися ми до широких кругів нашого громадянства з зазивом до складання жертв та несення всякої помочи повертаючим до краю Братам, які довгі літа пробули далеко поза межами своєї Батьківщини. З окрема підчеркували ми, що всі вони будуть глядати праці як жерела забезпечення буту.

На зазив наш відповіли нам дуже немоглі одиниці, оферуючи різні заняття, переважно однак получені з фізичною працею. А саме попит за такою працею найменший. Повертаючи, це переважно наші старшини згл. підстаршини приспособлені або виключно до умови праці, або до таких праць в промислі, торгівлі і ріжній господарці, які не вимагають фізичної роботи.

Наплив глядаючих праці в останнім часі сильно збільшався. Тому приневолені ми поновно звернутися до всіх наших установ і цілого Громадянства з зазивом, щоби негайно зволили подати підписаному Комітетови, які сили і з якими кваліфікаціями моглиби ласкаво примістити у себе.

Таї рівночасно звертаємося а другим зазивом. Першою допомогою, якої майже кождому з повернувших доконче уділити — це поміч грошева. А фондів у нас немає. На першу нашу відозву вплинули такі скупі жертви, що ледви кількодневе запотрібування могли покрити. Зараз мусимо проте знов прохати: Шліть обильну жертву на наших Репатріантів!

Гроші приймаєся в „Дністрі“ на книжочку ч. 13545.

За Український Комітет Допомоги Репатріантам:

Др. Стефан Федак, голова.

Альойзій Добрянський, містоголово.

Аркадій Малецький, секретар.

Поляки про себе.

В „Курієрі Львовським“ читасмо таку відміну німецького дієслова „бути“ під заголовком:

Політична конюгація.

Одиначне число.

Юнг (до Хієно-Пяста): Ich bin Jung.

Хієна (до Юнга): Du bist artig.

Пяст: (до себе): Er ist fleißig, sie ist geizig, es ist kaputt.

Многе число.

Хієна і Пяст: Wir sind gross.

Юнг (до Хієно-Пяста): Ihr seid arbeitsam.

Юнг: (до себе): Sie sind... myszуге!!!

Чорні тучі над Європою.

(Політичний огляд.)

Перед останньою великою світовою війною, довго говорили люди до Балкан — це найболучіше місце Європи, що це ніколи не вга-саючий вулкан, з якого вогонь може рознести по цілій Європі. — Говорили, говорили і договорилися. Іскра кинена в Сараєві спричинила страшну світову пожежу, якої ми були свідками.

Ще небезпечнішим вулканом являється тепер Німеччина, бо займає саму середину — таї сказатиб само серце Європи. І коли цей вулкан вибухне, то буде ще страшніше потрясення, чим вибух сарасвський.

В Німеччині від довшого часу кипить, кітлус а безоглядна Франція доливає оливи до вогню. Знищити політично і економічно, взяти під ноги весь многоміліоновий культурний німецький нарід — це ціль Франції.

І нищить безпошадно. Та не бачить у своєму засліпленню, що Німеччина, провалюючись в пропасть, потягне за собою і свого смертельного ворога і його союзників.

Чи Америка схоче активно мішатися в цей новий європейський конфлікт — годі наперед сказати. Вашингтон щось дуже здержано відзивається на заклики Англії.

Не без того, щоби й Італія не схотіла спечи своєї печені при назриваючій європейській пожежі. Творення нової полуднево східної Антанти зложеної з Італії, Болгарії та Туреччини вказує на концентрацію сил та приготування заздалегідь до нових світових подій.

Та найбільш бажає вибуху тої світової пожежі С. Р. С. Р. (Союз Радянських Соціалістичних Республік). Передвиджуючи неминучу катастрофу, С. Р. С. Р. заключив в Рапалі з Німеччиною ніби економічний, але при цьому зовсім певно і політичний договір. Вправді дотеперішній розвій подій в Ні-

меччині не пішов якраз по большевицькій лінії, бо на разі ані комуністичні заворушення в Гамбурзі ані большевицькі спроби в Саксонії Палатинаті і других німецьких провінціях не досягнули успіху. Але Совстам це не важне. Большевикам ходить о це, щоби пожежа в Європі вже почалася без огляду на те, чи головними акторами будуть тут комуністи чи монархісти. Совсти готові так само оружно підпомагати монархістичну Баварію як і соціалізуючий Берлін.

Якраз ідуть вибори до петроградської ради. І ті вибори йдуть під кличем оружної допомоги Німеччині. Очевидно всі ті кличі і заклики забарвлені пролетарською закраскою.

„Надійшов слушний час! — пише „Красная Газета“ (ч. 234) — Робочі Німеччини, сміло вступаєте в бій! В момент потрібний вам ми підемо з вами рука в руку, плече в плече. Ми робітники змінимо варштати, на кріси і підемо нога в ногу з пролетаріятм Німеччини. Ми маєм червоних офіцерів і генералів, советська Росія сильна!“

Подібні воїнствуючі заяви роблять і військові частини. Н. пр. інженерсько-технічний баталіон вибираючи радних до петроградської ради ухвалив резолюцію, „що червона армія готова і підтримка німецького пролетаріату забезпечена“.

У звязку з цим взивають большевицькі газети, щоби горожане С. Р. С. Р. радо йшли до мобілізації і не ухилялися від неї.

Та, як доносить „Ост Експрес“ з Москви, — найбільшим ворогом німецького і російського пролетаріату вважає Троцький — Польщу. І наколи Польща схоче становити вал між Німеччиною а Росією, то Росія буде мусіла почати війну з Польщею, яку — на його думку — закінчить побідно.

Українці в Канаді.

Переселенці в Канаді, це селяне, які замандрували туди в часі від 25 літ почавши. Господарюють по хуторах, які називають фармами або працюють як робітники при залізницях і по будівельних підприємствах як найзвичайніші робітники до найпростіших робіт. Деякі мають крамниці, значне число працює по копальнях вугля або металів, значне число на тартаках. Замандрували тут таксамо учні, яких вигнали зі школи, або які самі за-

бралися зі школи, бо їм там йшла робота дуже тупо, або вроїли собі, що школа їх переслідус. Навіть кількох академиків опинилося тут, які не могли дати собі ради в університеті, або пхнули їх університетські власти.

Священників є біля 30, які приїхали з „краю“. Є вже тут біля 30 інтелігентів, що вирости в англійських школах. Єпископ Микита Будка, який в очах Англіїців уходить за першого між Українцями, але на

жаль не має енергії, такту й широти, щоби згуртував переселенців, що читають то православний Український Голос, католицький „Канадійський Українець“, пресвітерський „Канадійський Ранок“ і ліберально-купецький „Канадійський Фармер“. Це все самі тижневики, що ледви, ледви животіють і персдруковують писання з європейських та англійських часописей, а самостійно лаються лише на релігійнім полі про папу, іконостас і хрестини. Церков побудовано яких понад 200, народніх домів яких 100. Молодіж ходить до англійських шкіл й англійщиться. Переселенці стараються, з малим успіхом, закладати „Рідні Школи“, бо тяжкі до організації та жалують видатків на науку. Додаю, що між учителями народніх шкіл є не тільки Англіїці а й Українці. Буде їх понад 100. але, лише за малими виїмками, байдужі до української мови, бо влада впливає на учителів, щоби англійщити молодіж і неохоче видить, коли який учитель Українець вчить поза годинами української мови. Недостача зміслу до рухливости й зазначування своєї окремішности. Пасивність в думках питомі нам в Європі, не могли тут змінитися скоро, уступають щойно в молодежі, яка однак поволи перестас також бути українською, стає „Канадійцями“, тобто Англіїцями, що люблять Канаду як свою вітчину, а що поза тою вітчиною, усе є чужим для них.

Тому українська книжка не находить тут такого попу, якого Українці з Європи думають найти. Цеж скрізь селяне, а інтелігенція думає щораз більше про Канаду як свою вітчину, а не про Україну в Європі.

В північній Америці умирають жінки.

На основі статистик стверджувано до тепер, що смертність мушчин персвищала, і то в деяких краях досить значно, смертність жінок. Та в північній Америці тепер стверджують що іншого. Одно з найбільших американських товариств асекураційних на життє „Metropolitan Life Insurance Co“ оголосило в своїм звіті таке: Смертність мушчин була вища в 1911 р. від смертності жінок о 13 проц. і такий стан трівав аж до 1918 року. В 1919 р. вже було лише 5 проц., а в 1922 р. дійшло до того, що смертність жінок більша вже від смертності мушчин о 26 проц. Те саме явище замічається і у білих і в муринів. Товариство то у своїм звіті пояснює то тим, що жінки скоріше піддаються чахотці і що після породів умирають часто від інфлюенци.

Загальний страйк.

Кривавий перебіг останнього загального страйку, який тривав 2 дні себто 5. і 6. листопада, виказує наглядно, що широким робітничим масам не стає вже терпцю і що їхня нужда доходить до цієї межі, пова якою бушує одчай.

Страйк виказав далі

глибоку су-

спільну пропасть поміж верхами які збогачуються, вихиснують сучасне економічне безголовство і низами, які корчаться під ссучим тиском друкарської грошевої махіни. Чи кривавий зрив буде наукою для правлячих верстов, що не всьо гаразд в „неподлеглей“ Польщі, не знаємо. Бо не знаємо кілько ще треба, аби справдилася приповідка „mądry Polak po szkodzie“...

Перебіг страйків по містах.

Львів.

Польська робітничка кляса нашого города ніколи не проявляла більшої активності, наскільки ходило о їх клясові інтереси. Робітники, виховані в кресовім шовінізмі давалися легко злапати на дешевий патріотизм і „zagrożony stan posiadania“.

І цим разом, підчас загального страйку, Львів не дописав.

Трамвайовці зовсім не покинули праці. Так само робітники електровні й інших міських закладів.

Все проче застрайкувало, але так мляво, що це властиво не виглядало на ніякий протест.

Скликувано тільки в різних місцях віча і було там багато крику, але на тім і кінчилося. Видано дві підбурюючі відозви. Поліція впала до льокалю Союзу коліювців і арештувала провідників.

Крім того соціал. посол Гавзнер уладив віче, при вул. Вірменській.

Влада поставила на ноги цілу залогу міста Львова і поліцію. По вулицях крутилися відділи кінноти й піхоти в боевім поготівлю.

В місті пахло кровю і страхом. Люди балакали шепотом, оглядаючись на всі сторони. Кружляли всілякі дивовижні і суперечні вістки. Одні казали, що страйк зовсім не вдався що все вертає до праці. Другі, що по різних містах Польщі відбулися великі битви товпи з військом і поліцією.

Тяжко було щось докладного знати, бо газети не виходили. Вийшли тільки додатки „Слова Польського“ і „Дзенніка людowego“. Перший писав, що в Польщі рай, другий, що пекло. Перший радів, що страйк не вдався, другий, що всюди праця станула.

Тимчасом кілька-тисячна товпа зібралася на вул. Зелений.

Зявилася кінна поліція, віхала межі страйкарів і шаблями розігнала як овець.

Так менче-більше виглядав бій львівського пролстаріату з реакцією.

Краків.

Найгрізнійше виглядав страйк у Кракові. Величезні маси страйкуючих зібралися на вулиці Дунаєвського і Щепаньського. Поліція і військо обсадила ринок.

З вікон Краківського готелю поліція дала сальву до товпи. Крик конаючих і ранених заглушив дальші стріли.

Подратована товпа почала відстрілюватись.

Надіхала кіннота і кинулася в наскок. Але страйкарі не застрашилися. На стрічу кавалерії посипалися густі сгріли і змішали її. Військо понесло величезні втрати. На землі лежало вбитих і ранених: 24 старшин і 125 жовнірів.

Товпа крикнула: „Хай живе Пільсудскі!“ і почала розброювати військових.

Крім того товпа відібрала від війська одно панцирне авто і сипала зі скорострілів на поліцію. Страйкуючі мали досить крісів, — бо розоружили один курінь

Вивязалася формальна битва яка потягнула за собою тільки

кровоавих жертв, що нерав на фронті менче вадало.

По обох сторонах густо стелилися трупи і щедро лялася кров. Товпа зайняла таку грізку поставу, що ген. Чікель, командат Кракова почав переговори і прийняв домагання страйкуючих: усунення війська. Бій скінчився великими стратами в ранених і забитих. По обох сторонах було разом 50 забитих, а около 400 ранених. Між раненими і дбитими уланами 8 полку находимо багато українських назвищ „Іване без роду...!“

По останнім відомостям ген. Чікель і воєвода Галешкі пішли в одставку, а на їх місце приїхав сам пан ген. Желіговскі і віцеміні. Ольпінські, щоби завести лад.

Варшава.

В Варшаві страйк був загальний. Все стануло Польська соц. партія до останної хвили отягалася з виданням наказу страйку і тому він не прибрав острійших форм.

Всеж таки електровня, газівня, водопроводи і залізниці застигли. В однім трамваю вибух ручний гранат, а в льокалі Соц. Партії хтось підложив бомбу, яка вбила сторожа і знищила будинок.

Борислав.

Величезні маси нафтових робітників заперестали солідарно працю.

Підчас вуличних демонстрацій військо і поліція ужили зброї і тут також полилася кров. Дотепер є відомости про трох убитих і кількнайцятьох ранених.

В Дрогобиччині оголошено доразові суди, щоби відстрашити робітників від роблення шкід.

З інших міст Польщі тільки в Тарнові були криваві заворушення. В прочих скінчилося на криках і відозвах.

Страйк вигас уже всюди. В нім рівно добре скомпромітувалися „власть і мушці“ і дотеперішні провідники робітництва Польська Партія Соціалістична.

Перші, не маючи сили запобігти страйкови, пустили на нього військо і поліцію. Другі не вмели як слід використати страйку і довели, що стільки трупів упало на дармо.

Зискають на цім сдні комуністи, які так добре вмють усе використати невдоволення мас для себе.

Осліп підчас судової розправи.

Недавно трапився у Відні страшний випадок, що глибоко зворушив ціле місто. Один з найвизначніших правників, прокуратор д-р Вундерер, осліп нагло в часі судової розправи. Сталося це якраз в хвили, коли предсідник поставив якесь питанне обвинуваченому. Про-

куратор піднявся, щоби і собі поставити якесь питанне — та в тім захитався, зблід і підніс руку до очей. Зовсім осліп. Возні вивели нещасного із салі, розправу перервано. Як кажуть, сліпота д-ра Вундерера невилічима.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Не дайтеся рабувати!

І не снилось нашим селянам стати колинебудь мільонерами, тай не думали вони ніколи, що зможуть дати собі раду з такими великими рахунками, але послідний час показує, що нині і жебрак мільонером польських марок, а мільони числять добре ті, що навіть не вміють їх написати цифрами.

Та не в тім річ, що наші селяне вміють числити мільони і с мільонерами, але в тім, що хоч їм прибуває тих мільонів, то они стають чимраз більшими бідаками. Правда по тім, що принесла по собі послідна війна і серед теперішнього безголовя мало хто із селян здає собі справу із сучасного положення. За то здасть в скорім часі наші селяне очутяться і стануть кричати ратунку.

„Ратуйте нас перед визиском других; забирають нам наше за безцін, а за щобудь свого кажуть платити сріблом, золотом, долярами!“ — так стане кричати наше селянство.

Дійсно, хоч дуже строгий закон против всевладного пана доляра, але він той доляр є всюди, після него все і всі числять, а головно числять всі товари, які потребує наш селянин. Не місце тут наводити, що нитки, перець, мило, нафта

і т. д. коштують стілько то долярів, — бо і найменша дрібничка числиться в чужій валюті, — лиш одинокий наш селянин числить свою худобу, збіже, клоче, яйця на польські марки. Та кобито ще він сам подавав на то ціну, а то їде фірою на мішку жита, а питає в місті скільки йому за него дадуть. І впротягу двох літ ціни продуктів наших селян зменшилися о одну четверту або п'яту часть, а після загального обезвартіснення гроша, наш селянин тепер дістає за свої продукти около $\frac{1}{10}$ часть того, що діставав перед війною.

Яка сему причина? Незорганізованість мас нашого селянства. В теперішній ситуації всі верстви суспільности зорганізовані, щоби боронити своїх інтересів, щоби легше прожити. Одно наше селянство незорганізоване і ставиться байдуже до тої справи. Розумієсь, всі зорганізовані групи всякими способами стараються, щоби средства поживи, головно хліб був найдешевший і своє осягають організованим наступом против селян. А що вони організовані то і відповідними способами вливають, щоби і держава пішла їм на руку. Так не вільно вивозити збіжа за границю, а селянин маючи платити податки чи полагодити конечні потреби в господарстві, мусить за

безцін продавати збіже, худобу і проче.

Рада на се, зорганізованне мас селянства в кооперативи і при їх помочи боронитись против тому лихови. Одна кооперація зможе тут успішно вести боротьбу із тим визиском і зможе відбивати ті всі удари, які падають безпосередно на наше селянство, а посередно на наш народний організм. Зорганізований наступ можна відбивати лише зорганізовано!

А покищо нехай наші селяне, ідучи за приміром фабрикантів, купців і других, вчаться рахувати свої продукти на т. зв. тверду валюту, себто доляри, франки, чи другі. Вже в найгіршім случаю нехай порівнують скільки і чого вони перед війною дістали за свої продукти і так само жадають тепер. Прим. за корець жита була перед війною, а навіть ще в 1920 р. добра пара чобіт, тепер за неї треба дати аж 4 кірці; за корець картоплі мав 2 метри полотна, а тепер треба дати за 1 метр 2 кірці або й більше. Прецінь шкіри і клоче купують таки у наших селян і вже сама перерібка їх аж стільки коштує! Цініть самі свої продукти і не дайтеся рабувати!

І. П.

МАЛИЙ ФЕЙЛСТОН.

Для розради.

— Тільки добре уважайте, то не жарт, старці і діти! Ідуть на нас великі зміни: вже й вода буде горіти...

— Щось навколо сумно й темно, хоч і місяць ніби в ловні; і хоч всюди ніби тихо, щось гуде в нутрі і зовні.

— Кажуть, що на днях (з неділі!) ми побачим всякі чуда: Птах пірне собі під воду, риба вам літати буде!

— Десь там вибухнуть вулькани і земля буде трястися! (Всяке тіло вибухає — каже так панна Оріся...)

— Тож на вус собі мотайте, правовірні християне, не злякайтесь, як на світі чудасія яка встане.

— Не кричіть, що срібний місяць нам не світить із висоти, — таж якось ніраз не блисне, навіть той, що зветься „злоти“.

— Й тут нема ніщо дивного, що під воду піде птаха, — хто за високо літає, впаде в яму сіромаха!

— Хай і рибка раз підлетить, не здивуйтесь „во дни они“, — в нас тяженькі підлітають чимраз вище — мільони.

— Що вулькани вибухають і земля трясесь — не диво: то на земленці старенькій корчиться кора щасливо.

— І чого вам тут кричати? Може це кого вкололо? Прецінь бачиш, що й на світі корчиться усе довкола.

— Тільки кажуть астрономи, що хто скорчить руці й нозі, тому більше не підняться, вже буде капут небозі.

— Та ще більше буде диво, як не стане в кого їсти, — так поїде без машини, як сусідські машиністи.

— А що далі ще наступить, як наставить кожде ротик, — доживемо, то побачим —

Ваш збиточний
Максим Гнотик.

Практичні поради.

Добра рада ліпша як
готові гроші
(Народня приповідка).

Кориєть з цитринового соку.

Против випадування волося і против луски робиться слідує: 2 жовтки розтерти зі соком одної цитрини, пальцями натирати шкіру голови і полищити $\frac{1}{4}$ години, щоби засохло. Потім змити дощівкою а буде голова чиста і волос перестане падати.

При болю горла полокати цитринним соком.

При кровотоку із носа втягати цитриновий сок в ту дірку, з котрої тече кров.

Щоби пальці не відмерзли вистарчає натирати їх в зимі кожного вечера цитринним соком.

Жовті черевики чистяться в той спосіб: Мачається лінну шматочку в цитриновому соку, витирається черевики так довго, аж висхнуть а потім протирається чистою мягкою шматинною. Черевики будуть виглядати як нові.

До засолодженої води дати цитринового соку, то дістанеться добра лімонада, яка є добрим средством проти горячки, биття серця. Горяча лімонада добра на поти.

Щоби очистити руки від плям, котрі дістаються від обирання бараболь, овочів і т. п. роботи, перемішуйтеся цитриновий сок із трошки соли і тим миється руки, не обтирається аж обісхнуть і потім миється водою.

До філій і читалень „Просвіти“.

Дня 22. вересня ц. р. покликала до себе Львівська поліція пп. Мих. Галущинського і др-а І. Брика, щоби їм яко Президії Т-ва „Просвіта“ дати остереження що до напрямку діяльності Товариства. Остереження видано з поручення Львівського Воевідства на тій мнимій підставі, начеби Т-во вело протидержавну роботу в часі конскрипції, данини, військового побору й виборів. Не потребуємо хіба вказувати безпідставності тих замітів тому, що всім загально відомо, що Т-во „Просвіта“ яко таке ні безпосередно, ні посередно в якій небудь із названих акцій участі не брало. Т-во вело й веде освітню працю в границях визначених статутом. Чисто культурною є праця не тільки центрального Т-ва у Львові, але й філій і читалень в краю.

Репресійні засоби з боку Львівського Воевідства у виді розв'язування читалень і філій, мовляв, много не помагали, а навіть Т-во відступило свою домівку на політичні збори в дни 21 марта 1923 р. З огляду на це поліція остерегає президію, що розв'яже Товариство, коли воно буде переступати статуту діяльність. Односторонність і сього заміту є очевидна. Візвані застереглися іменем Т-ва проти інсинуацій і безпідставності в спрепарованих закидах та свого підпису відмовили, а щойно по засягненню думки Головного Виділу дня 26. вересня ц. р. ствердили своїм підписом голова і секретар, що остереження подано їм до відома, але різночасно заперечили правдивості наведених замітів і застереглися проти них.

До цієї справи декілька вияснень. Правда, що у Львівському Воевідстві розв'язано 2 філій і кількадесят читалень. З яким приходиться замітити, що у всіх випадках замкнено названі установи, не даючи їм змоги опрокинути піднесені заміти, а у багатьох випадках заміти не відносились навіть ні до філій ні до читалень, але поодиноких осіб, котрі зідентифіковано з Т-вом.

З огляду на таке остереження як і приміювані репресійні засоби, значіння котрих розяснює щойно остереження, Головний Виділ Т-ва взиває всі філії і читалень звернути усю енергію на дальше ведення і поширення культурної праці, а у кождім випадку, коли адміністраційні органи в який небудь спосіб припинюють свою діяльність філій і читалень інтервенювати особисто в Старостаї. Перебіг і вислід інтервенції, як також опис цілого факту подавати до відома Головного Виділу. Як би того рода інтервенції не вистарчали, належить відноситися до вищих адміністраційних чинників і повідомляти про це Головний Виділ.

У Львові, дня 17. жовтня 1923.

За Головний Виділ Т-ва „Просвіта“
у Львові

Мих. Галущинський,
голова.

Ст. Шах,
секретар.

Румунські фашисти.

Румунський адвокат Бакальоглю виконав замах на директора двох великих румунських дневників „Adverul“ і „Duminea“ Розентала та тяжко його ранив. Редактор Розенталь в наслідок загального поразення нервів стратив мову. Стан його здоровля безнадійний. Бакальоглю запевняє вправді, що це особиста пімста, одначе „Adverul“ репродукує навіть оригінальний наказ замордовання Розентала, що його найдено в румунській фашистській централі. Отже нема сумніву, що вчинок Бакальогля має політичний підклад. У звязку з тим

замахом арештовано чимало румунських фашистів та усталено лісту осіб, яких мала досягнути фашистська рука. В тій лісті находяться назвиска міністрів Бану, Фльореску, Константінеску і Марцеску, далі відомих букарештенських банкерів Аристида і Блянка, співвласників банкового дому „Мармарош і Блянк“, публіцистів Розентала, Константина Мілде, директора дневників „Lupta“ і „Presa“, Костю Фльору, редактора „Adverul“, який недавно зорганізував „Лігу Оборони Прав Чоловіка“ та др-а Фідлера, президента Союзу Жидів Румунії.

Огні нищать!

Відновляйте Січі і Соколи.

Зі всіх сторін Галицької України доходять вістки про пожежі. Іде з димом добро українського селянина, а він безпорадно глядить на того дютого ворога. Перед війною було інакше. Майже в кождому селі було пожежне товариство Січ або Сокіл, була своя сикавка і на випадок огню було кому гасити, ратувати село від знищення. Тоді, пожежним товариствам не лише ніхто не робив ніяких перешкод але і допомагали всі в так корисній роботі. То було колись, тоді як майно шанувалось, як правила люди. А тепер? Горить по всіх сторонах, нема кому ратувати. — Чому? Бо до тепер відновили пожежні товариства Січі і Соколи лише деякі громади. В більшості громад Січі і Соколи до тепер сплять сном блаженних.

Ану селяне возьміться до праці і покажіть що вмісте. Через зиму відновіть по всіх громадах пожежні товариства Січ, або Сокіл це все одно! Нехай це буде точкою Вашої Чести, щоби всюди існувало пожежне Товариство.

З різних сторін краю доходять вістки, що старости заборонюють відновляти такі товариства, або відновлені закривають, це роблять вони безправно. Бо ті товариства опираються на статутах, затверджених владою. А якщо вони все таки забороняють, то знайте, що то ті, які хочуть щоби ваше добро пішло з димом, щоби не було кому ратувати вас від огня! Від того вносить рекурси до вищих властей а також пишуть зараз до „Нового Часу“, щоби цілий світ знав про ці дива.

На пресовий фонд

зложили в м.д.:

М. Вергановська Льв'в, 100.000,
Босий Вас. Перемишль, 100.000, Др.
І. Бачинський Стрий, 400.000, о. Тит
Галущинський 100.000.

НОВИНКИ.

Від Редакції. Отсе 4-е число „Нового Часу“ не вийшло в четвер, а виходить сьогодні тому, що у Львові в часі загального страйку страйкували друкарські робітники.

1. листопада. День 1. листопада відсвятковано по церквах у Львові, при великим здвизі народа. Особливо повною була катедра св. Юра. Є вістки, що й по провінціональних містах свято обходжено торжественно. Чекаємо на звістки зі сіл. — Цьогож дня сірі маси жертвували добровільно по

церквах на захоронку ім. М. Голубця. Із тисячів дрібних лепт склались міліони, які вимовно засвідчують про велику любов і пошану широких українських мас до свого Героя-робітника.

Нечуване! О. Дамян Лопатинський викинув із закритті студента, який просив о крісла для тих, що збирали під дверми церкви на захоронку ім. М. Голубця. О. парох не дозволив опісля перевести збірки говорячи, що в Успенській Церкві буде уладжена збірка на інші народні цілі (незалежну пресу). Цей нечуваний поступок о. Лопатинського, визначного члена трудової партії і адміністратора спілки „Діло“ говорить сам за себе.

Новий часопис. 1-го листопада появилсь у Львові щоденник „Наш Прапор“, який поставив собі метою віднову нашого життя. Бажаємо йому якнайкращого успіху! А є що відновляти, бо й заблагнена наша

землиця дотеперішніми „батьками народу“...

Часопис „Наш Прапор“ оголошує поліційну заборону збирання складок на захоронку ім. М. Голубця. Звертаємо увагу, що ця заборона відноситься до публичних збірок, бо приватно добровільні жертви можна складати.

Нова поштова тарифа. Від 1 листопада ц. р. обов'язує нова поштова тарифа. Звичайні листи в місцевім обороті до ваги 250 гр. 10.000 мк, в замісцевім обороті до ваги 20 гр. 10.000 мк, понад 20 гр. до 250 гр. 20.000 мк, урядові понад 20 гр. до 2000 гр. 20.000 мк. Почтові картки поодинокі 5.000 мк, з відповіддю 10.000 мк. — Грошеві перекази до 5.000 мк — 300 мк, до 10.000 мк — 500 мк, від 10.000 — 50.000 мк — 100 мк, від мільона 10.000 мк, від 5 мільонів 30.000 мк, до 10 мільонів 60.000 мк. Найвища сума, яку можна посилати переказом звичайним чи телеграфічним виносить 10 мільонів. — Грошеві листи: за звичайний грошевий лист замкнутий, опечатаний надавцем до 20 гр. — 10.000 мк, до 250 гр. — 20.000 мк, урядовий понад 20 — 2000 гр. — 20.000 мк. — Пачки до ваги 1 кг. 20.000 мк, до 5 кг. — 80.000 мк, до 10 кг. — 160.000 мк, до 15 кг. — 250.000 мк, до 20 кг. 320.000 мк. — За замісцеві і місцеві державні і приватні звичайні телеграми від слова 10.000 мк, найменше однак 100.900 мк, за замісцеві пильні телеграми оплата від слова 30.000 мк найменше 300.000 мк.

ВСЯЧИНА.

Міждержавна залізнична конференція. Дня 5. листопада ц. р. відбудеться в Ніцці щорічна міжнародна конференція в справі нового розкладу їзди в міжнародній комунікації особовій. Новий розклад обов'язуватиме від 1. червня 1924 року.

Яйця з перед 10 мільонів років. До Америки вернула тепер научна виправа, яку вислав Музей природничої історії з Нью Йорку до Монголії. Виправа викопала в різних місцях коло тисячу повзунів (то єсть звірят того роду, що наші гадюки і подібні) що жили перед дуже багато роками і два тузини яєць одного з таких звірят, денозавра. Знаючи кажуть, що ті яйця мають 10 мільонів років.

Найповажніший американський вчений, що займається такими викопалинами з давних часів — Д-р Осборне каже, що знахідки тої виправи доказують, що майже усі звірята, які тепер існують, вийшли з Монголії. Звідси розійшлися по цілій землі.

ШВАЙЦАРСЬКА БІРЖА.

(Пояснення.)

На біржі в Ціріху (в Швейцарії) обчислюють вартість всіх грошей зі всіх держав світа в франках швейцарських. Швайц. франк уважається незмінним мірником усіх грошей. А се тому, що він є грош держави, яко має запевнену міжнародними договорами недоторканість у випадках європейських заверух.

Пояснім кілька примірів: „Варшава 0'0003“ се значить: за 3 сантиметри (шв. франк має 100 сантиметрів) можна набути 10.000 марок польських. „Берлін 0,00000000012“ значить: за сто мільярдів марок німецьких дають два сантиметри швейцарські. „Нью-Йорк 561¹/₂“ значить за 100 долярів дають 561¹/₂ шв. франків і т. д. Словом: числа означають швейцарські франки, а міста гроші тої держави, якої столицею є ці міста

БІРЖЕВИЙ ПЕРЕГЛЯД.

Грошева біржа з дня 8 XI.

приватні обороти.

Дол. амер. 1,870.000—1,880.000 дол. канад. о 180.000 низше. одніки і двійки о 180.000 низше. Чеські кор. 53.000—55. Франки фран. 100.000—100.000, Фунти штерл. 8,200.000—8,300.000.

Ціни збіжжя.

Рух на біржі слабій, торгилш в п'ятниці. — Овес дають. На загал попит за твердим збіжжям при слабій продажі. — За потребування в більшій скількості на бароболу і стручкові. Тенденція слабо звижкова. — Краєва пшениця з 1923 р. 3,250. 0.0—3,450.00, Жито 2,050.000—2,15.000, Ячмінь з 1920 р. 1,800.00—2.000.000, Овес 1,700.00—1,800.000.

Цюрихська біржа. 9. листопада.

Берлін ненотований, Новий Йорк 564, Лондон 25'07, Париж 32'17, Прага 16.45, Будапешт 0'006, Букарешт 2'77, Варшава ненотована.

ОПОВІСТКИ.

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ! Заходом Комітету Пань при „Українським Краєвим Товаристві Опіки над Інвалідами“ у Львові відбудеться дня 11. листопада ц. р. в неділю о год. 8-ій веч. в салі Т-ва ім. М. Лисенка у Львові. В програму входять: Сольоспів найвизначніших наших солістів і солісток та співацьких Товариств. Дохід на „Фонд Українських Інвалідів“

ЗАЗИВ.

Дирекція школи ім. М. Шашкевича звертається до сердець горожан м. Львова з проханням о даровання плащика і черевиків для бідної сироти.

Товариські Сходни з Танцями

уладжує Комітет Пань „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами“ у Львові в малій салі Музичного Товариства ім. М. Лисенка, в **суботу дня 16. листопада ц. р.** о год. 8. вечером для членів Товариства і впроваджених ними гостей.

ОГОЛОШЕННЯ.

КРАЄВИЙ АДВОКАТ

Д-р Степан Федак

веде адвокатську канцелярію у Львові, вул. Сикетуєвська ч. 48.

АДВОКАТ

Д-р СТЕПАН ШУХЕВИЧ

веде свою адвокатську канцелярію при ул. Чарнецького 24. II п. (Дім Наукового Товариства ім. Шевченка).

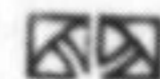
АНТІН БАРАНИЮК іспитований масажист поручаєся П. Т. Публіці і ходить по домах. Спеціаліст з масовання хорих на ісхіяз, ревматизм, ломане, корчі і т. д. Відомість в Адміністрації.

Читайте

новий український щоденник

„Наш Прапор“

Виходить що дня крім неділь і україн. свят.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, вул. Личаківська ч. 64.

Львів,

FRENCH
LINE

Городецька

83.

Найбільше в світі французьке корабельне тов-о, яке має 120 власних кораблів, перевозить емігрантів до

Канади, Америки, Куби і Мексика

До **Куби** та до **Мексика** можна їхати **без жадних паперів** (affidavit-ів). Емігранти, які не можуть виїхати до Америки (Зєдинених Штатів) або до Канади, можуть без ніяких труднощів виїхати до **Куби** та до **Мексика**. — Наші безпечні розкішно уряджені кораблі відходять до Америки лише з французьких портів що 3 дні, а до Куби і Мексика 3 рази на місяць.

Всяких інформацій в справі подорожі уділяємо **негайно і безплатно**.

Ціна: до Куби **75** долярів III-ою клясою. **Транспорт до КУБИ і МЕКСИКА відійде зі Львова дня 19. листопада ц р.**
„ Мексика **80** „ „ „ „

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

Chargeurs Reunis

висилає емігрантів

до **Аргентини, Бразилії та до Урагваю**
безпосередно.

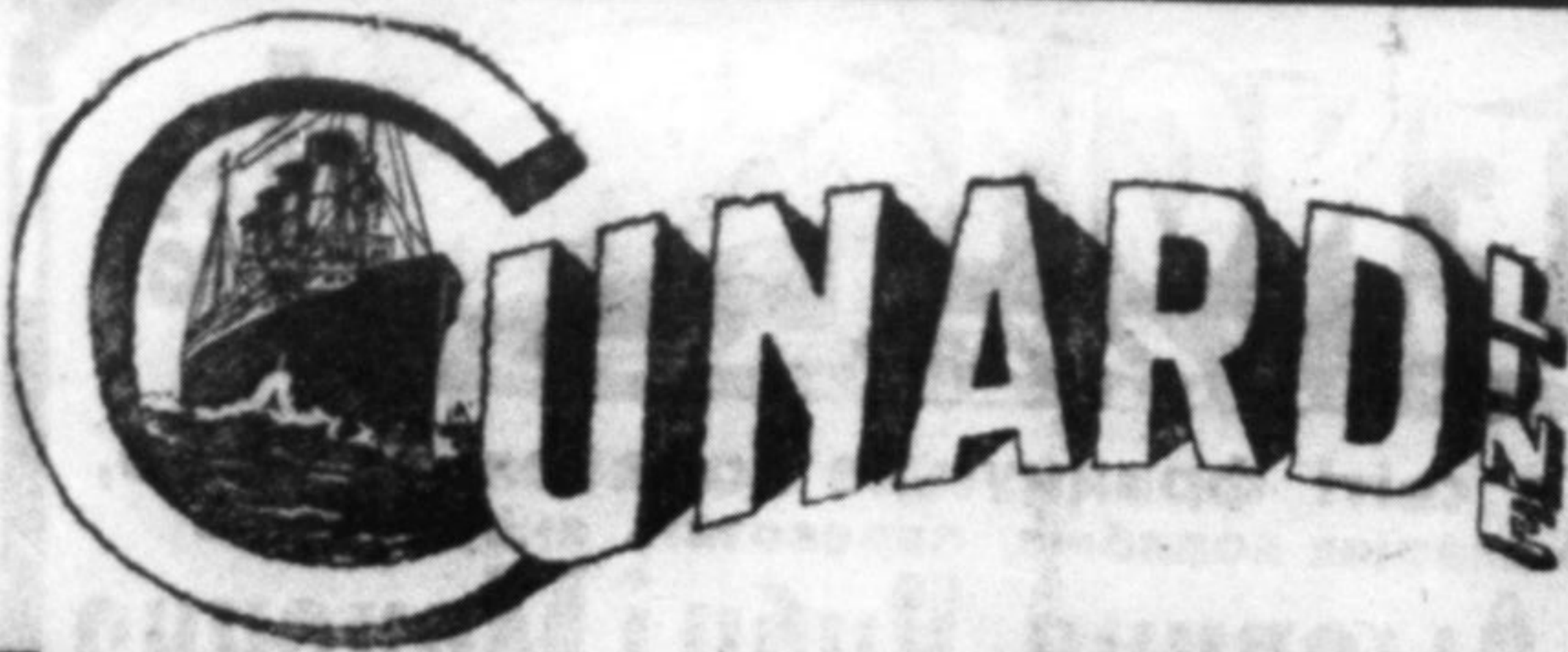
„CHARGEURS REUNIS“ має найбільші і найскорійші кораблі до **Аргентини і Бразилії**, а то: **Lutetia, Massilia** і багато інших. Подорож трезає 17 днів.

Наші кораблі уряджені люксуово і вигідно. — Пасажирі 3-ої кляси дістають 2 рази денно вино. Про-кухню і вікт нема чоґо довго говорити, бо всякому відомо, що найліпша кухня — то є кухня французька. — **Інформації** відвортною поштою і **безплатно**.

Транспорт до АРГЕНТИНИ і БРАЗИЛІЇ зі Львова відійде 24. листопада.

Уважайте! Як хто бажає виїхати до **Канади, Америки, Куби, Мексика, Аргентини, Бразилії та до Урагваю** — **безпосередно**, нехай звернеться до наших товариств „FRENCH LINE“ і „CHARGEURS REUNIS“ під адресою:

Львів, вул. Городецька 4. 83.

ПОЗІР

Поділля!!

Подаємо до відома, що для вигоди **ПОДОЛЯН** відкрили ми **нашу філію**
В ТЕРНОПОЛІ при вулиці **ГОЛУХОВСЬКОГО Ч. 19.**

Вп. Пасажири, які мешкають в області **КАНАДИ** або **Америки** нехай зголосяться впрод до
ТЕРНОПОЛЯ, а хочять виїхати до **нашої філії в ТЕРНОПОЛІ.**

Кораблі нові, побудовані в 1921 р. — Урядження третої класи вигідні та розкішні. Каюти на 2 та на 4 особи. — Родини, навіть і більші, дістають окреме приміщення. — — — — — **Харч смачний і обильний.**

З високим поважанням

КУНАРД ЛІНІЯ, Львів, вул. Сикстуська 37., (напроти Головної Пochти).

до

**Канади
і Америки**

найліпша безпосередня переправа через

:: КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО ::

RED STAR LINE

Львів, вулиця Сикстуська ч. 29.

Тернопіль, Міцкевича 41. Інформації усно і письменно
 уділяється радо безплатно. **Краків, Фльоріяньська 48.**